

Криміналістичне документознавство:

Практ. посіб. / В. В. Бірюков, В. В. Коваленко,

Т. П. Бірюкова, К. М. Ковальов; За заг. ред.

В. В. Бірюкова. – К.: Вид. ПАЛІВОДА А. В., 2007. – 332 с.

Боротьба зі злочинами є одним із пріоритетних напрямків викоренення негативних проявів у суспільстві. Особливе місце в цій боротьбі належить науковим розробкам, оскільки ніщо не може надати практиці боротьби зі злочинністю такий дійсно обґрунтований, вивірений та досконалий інструментарій, як наука. Зрозуміло, що за цих умов підвищується роль юридичних наук, зокрема криміналістики, яка, запозичуючи з інших галузей знань різноманітні прийоми, засоби й методи, розробляє та запроваджує в практику правоохоронних органів аргументовані пропозиції, рекомендації для вдосконалення методик розкриття й розслідування злочинів, проведення експертних досліджень.

У процесі розслідування злочинів перед працівниками правоохоронних органів досить часто виникає потреба у використанні інформації, яка міститься в різноманітних документах. Останніми роками документи суттєво змінилися. Поряд з документами, що орієнтовані на сприйняття інформації, яка в них міститься, органолептичними методами все частіше використовуються машиночитні документи, а у якості носіїв поряд з папером виступають магнітні й оптичні диски та ін.

Стрімке впровадження в останні роки нових інформаційних технологій, з одного боку, позитивно впливає на документообіг, підвищуючи оперативність обміну інформацією, роблячи виготовлення документів відносно дешевшим, з іншого – широке розповсюдження засобів «малої, оперативної поліграфії», доступність їх населенню сприяє появі нових, а також вдосконаленню «старих» способів вчинення злочинів. Усе частіше з'являються підробки, виготовлені саме з використанням сучасних технологій. Таке положення визначає актуальність проблеми використання спеціальних знань при роботі з такими документами в ході проведення слідчих дій та оперативно-розшукових заходів, коли в стислі строки необхідно виявити і закріпити криміналістично значущу інформацію, не досягнувши для безпосереднього сприйняття.

З огляду на зазначене, навчальний посібник «Криміналістичне документознавство» висвітлює основні способи дослідження письма і почерку, поліграфічного друку, технології виготовлення документів, печаток і штампів, підробки документів. Авторами з використанням численних ілюстрацій викладаються наукові ос-

нови виявлення, експертного дослідження та використання інформації, що міститься в документах, при організації розслідування в цілому, а також при проведенні конкретних слідчих дій і оперативно-розшукових заходів.

У посібнику визначається новий і неординарний підхід до висвітлення як загальних питань криміналістичного документознавства, так і окремих видів криміналістичних досліджень документів. Посібник характеризується високим рівнем оформлення ілюстративного матеріалу, який вдало вписується в контекст основного змісту та доповнює його.

Представляють інтерес і викладені авторами рекомендації щодо підготовки матеріалів та призначення експертиз, а також щодо перевірки і оцінки висновків почеркознавчих та техніко-криміналістичних експертиз документів.

Ознайомлення з посібником дозволяє дійти висновку, що він є цінним внеском у поповнення й удосконалення криміналістичних засобів та методів криміналістичного дослідження документів.

Навчальний посібник «Криміналістичне документознавство» може бути рекомендований до використання студентами та курсантами юридичних вищих навчальних закладів. Крім того, він може бути корисним для практичних працівників правоохоронних органів, викладачів та науковців.

*М. Г. Щербаковський,
канд. юрид. наук, доцент,
начальник кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії ХНУВС*